

TEATERALLIANSENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET SOU 2021:77 *FRÅN KRIS TILL KRAFT – ÅTERSTART FÖR KULTUREN*

TeaterAlliansen (i fortsättningen ”TA”) har genom remiss från Regeringen fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkande *Från kris till kraft - Återstart av kulturen* (SOU 2021:77). TA har begränsat sitt yttrade till frågor som bedöms ha särskild betydelse för verksamheten.

Sammanfattning

TA instämmer i betänkandets förslag om att det behövs fortsatt stöd för att säkra överlevnad och möjliggöra återstart för kulturpolitiskt viktiga aktörer i hela landet samt att det behövs en långsiktig förstärkning av kulturens ekonomiska förutsättningar. TA:s bedömning är att de stöd som fördelats inom kulturområdet bidrar till att säkra och skapa arbetstillfällen för konstnärer och andra viktiga yrkesgrupper inom scenkonsten.

TA instämmer i de förslag som syftar till att stärka det fria kulturlivet och också de förslag i utredningen som syftar till att stärka regionala strukturer samt dess institutioner. Det har under pandemin varit av stor vikt att det fria kulturlivet och scenkonstens institutioner har fortsatt anställa konstnärer. TA vill framhålla att framtida förstärkningar av den fria kulturen och av scenkonstinstitutioner runt om i landet stärker konstnärers möjlighet till anställning, vilket TA bedömer som angeläget.

TA instämmer i förslaget om att den förstärkning som föreslås av scenkonstallianserna kan användas till att behålla antalet anställda inom allianserna, stödja nyutexaminerade och oetablerade konstnärers introduktion på arbetsmarknaden samt stärka konstnärernas förutsättningar för anställningsbarhet och försörjning genom fortbildningsinsatser.

Gällande förslaget att om möjligt utöka antalet anställda inom allianser som har ett identifierbart behov och administrativ kapacitet bedömer TA att en utökning av anställda skådespelare är en värdefull insats som skulle ge fler skådespelare möjlighet att fortsätta sitt frilansarbete på en av pandemin påverkad arbetsmarknad. Det finns ett stort antal frilansande skådespelare som kvalificerar sig till anställning men som inte har kunnat erbjudas detta på grund av begränsat ekonomiskt utrymme.

TA bedömer att förslaget, att i mindre skala genomföra försök att utvidga de yrkesgrupper som kan få anställning på allianserna, som intressant. Det kräver dock en noggrann analys av vilka förutsättningarna skulle vara för att en sådan insats skulle bidra till att stärka teaterområdet och dess huvudsakliga intressenter.

TA:s STÄLLNINGSTAGANDEN TILL BETÄNKANDETS FÖRSLAG

7.2.2. Återstarts- och utvecklingsstöd för en starkare kultursektor

TA instämmer i utredningens förslag om att det behövs fortsatt stöd för att säkra överlevnad och möjliggöra återstart för kulturpolitiskt viktiga aktörer i hela landet. TA befarar att pandemins effekter kommer påverka kultursektorn under flera år och att fortsatta krisstöd därför kommer att vara nödvändiga.

TA:s bedömning är också att de krisstöd som hitintills fördelats till kulturaktörer under pandemin i stor utsträckning har använts för att säkra och skapa arbetstillfällen, vilket har möjliggjort för fler skådespelare att stanna i yrket och minskat risken för kompetensflykt.

7.2.4. Stärk allianserna

TA delar utredningens bedömning att en förstärkning av allianserna förbättrar möjligheterna för både nya och etablerade konstnärer att fortsätta sin yrkesbana inom scenkonst- och musikområdet samt att detta i förlängningen bidrar till att säkra ett högkvalitativt utbud av musik och scenkonst i hela Sverige. Tillgång till kompetens är av stor betydelse för att säkra produktion, arbetstillfällen och kunskap inom kultursektorn. Pandemin har inneburit en risk för kompetensflykt inom de hårt drabbade scenkonst- och musikområdena då konstnärer behövt söka annan eller kompletterande försörjning. Här har scenkonstallianserna bidragit till att konstnärer fortsatt kunnat vara kvar inom branschen. De olika verktyg som allianserna förfogar över kan med en förstärkning i än högre grad användas för att säkra kompetens inom scenkonst- och musikområdet.

TA har goda förutsättningar att bidra till de syften som utredningen pekar på vad gäller en förstärkning av allianserna. Sedan många år arbetar TA med flera inriktningar inom kompetensutveckling och förmedling som inte bara vänder sig till de anställda skådespelarna, utan till alla frilansande skådespelare i Sverige. En rad aktiviteter riktas genom verksamheten "Unga TA" mot de fyra teaterhögskolornas skådespelarstudenter under deras tre första år efter avslutad utbildning. Insatserna syftar till att stärka studenternas förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. 2022 utökas dessutom kompetensutvecklingen till att omfatta fler yrkesgrupper än skådespelare, i ett första steg regissörer, scenografer och kostymdesigners.

TA delar också utredningens uppfattning att den förstärkning som föreslås kan användas till att behålla antalet anställda inom allianserna, stödja nyutexaminerade och oetablerade konstnärers introduktion på arbetsmarknaden samt stärka konstnärernas förutsättningar för anställningsbarhet och försörjning genom fortbildningsinsatser.

Gällande utredningens förslag att om möjligt utöka antalet anställda inom allianser som har ett identifierat behov och administrativ kapacitet är TA positiv till att utöka antalet skådespelare, men ser samtidigt att det finns en viss problematik i att utöka antalet anställda med tillfälliga medel. Den bidragsökning som utredningen föreslår 2022-2024 kan inte användas för en utvidgning av *ordinarie anställningar* mer än för ett mindre antal, då anställningarna är ett åtagande som i de flesta fall varar mellan 15-25 år. En utvidgning av ordinarie anställningar kräver en permanent höjning av bidraget. Om 2022 års bidragsökning till TA på 13 miljoner kr vore en *permanent*

anslagsökning skulle ytterligare ca 60 skådespelare kunna erbjudas en ordinarie, långvarig anställning. Antalet anställda skulle då öka från dagens ca 180 till ca 240 skådespelare.

Utifrån utredningens förslag om en treårig anslagsökning 2022-2024 utreds möjligheterna för TA att erbjuda *tidsbegränsade anställningar*. Vi ser ett behov av att stärka fler skådespelares nuvarande förutsättningar att vara kvar i yrket. Att utöka antalet anställda skådespelare har även innan pandemin kunnat sägas vara ett identifierat behov då antalet frilansare som kvalificerar sig till anställning under åren konstant bedömts vara minst lika stort som antalet anställda. En utökning har dock inte kunnat ske på grund av begränsade resurser.

Vad gäller förslaget att genomföra försök att utvidga de yrkesgrupper som kan få anställning anser TA att det är ett intressant förslag. Frågan togs upp redan i den utredning som föregick bildandet av TA 1999. Där anfördes att flera närliggande yrkesgrupper skulle kunna vara föremål för anställning. Under de dryga 20 år verksamheten drivits har TA kunnat konstatera att en viktig framgångsfaktor för verksamheten och dess konstruktion är till exempel att de anställda skådespelarna har likartade förhållanden inom en arbetsmarknad där det finns starka gemensamma intressen mellan områdets huvudsakliga intressenter.

TA anser att eventuella försök av nya yrkesgrupper först måste vara föremål för en analys kring de möjligheter, behov och förutsättningar som finns inom teaterområdet. TA anser vidare att en eventuell analys om en breddning av yrkesgrupper lämpligen ska genomföras av arbetsmarknadens parter. I ett sådant sammanhang är TA:s erfarenhet och kunskap värdefull och bolaget kan bistå ett eventuellt analysarbete.

I sammanhanget vill TA framhålla att även i sin nuvarande form är scenkonstalliansernas verksamheter betydelsefull för fler yrkesgrupper och för branscherna i stort. Att TA med återstartsmedel nu utvecklar kompetensutveckling och mötesplatser för fler yrkesgrupper än skådespelare är som exempel en viktig och efterfrågad insats för scenkonstområdet.

Nacka 2022-02-15

Anders Frennberg

Vd TeaterAlliansen

Kristina Rennerstedt

Styrelseordförande TeaterAlliansen